

2023 Yılı Milletvekili Seçimleri Üzerinden Cumhuriyetin 100. Yılında Seçmenin Siyasi Yelpazedeki Yeri¹

In the 100th Year of the Republic: The Role of the Voter in the Political Spectrum through the 2023 Parliamentary Elections

Fırat DEMİRKOL *

ÖZET

İlgili çalışmada Cumhuriyet'in 100. Yılında yapılan milletvekili seçimleri kapsamında partilerin almış oldukları oy oranları ve kendilerini konumlandıkları üzerinden bir seçmen profili değerlendirmesi yapılacaktır. Seçmenlerin oy vermiş oldukları partilerin kendilerini konumlandıkları ideolojik çizgi üzerinden seçmenlerin genel olarak destek verdiği görüş ve değerler incelenmeye çalışılacaktır. 2023 milletvekili genel seçim sonuçları üzerinden yapılacak olan değerlendirme hem güncel sonuçları kapsamı hem de yeni sistemde ittifaklar içerisinde verilen oy dağılımlarının da görülebilmesi üzerinden seçmenin ideolojik profilini daha net bir biçimde ortaya koymayı sağlayacaktır. Özellikle yapılan ittifaklar neticesinde ittifak içerisinde partilerin oy oranlarına bakılmaksızın baraj sorunlarının kalmamış olması siyasi yelpazenin daha net bir biçimde ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bu çalışma neticesinde 2023 yılı milletvekili genel seçimleri kapsamında seçmenlerin siyasi yelpaze üzerindeki dağılım oranları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kavramlar: *İdeoloji, Seçmen Davranışı, Siyaset Bilimi, Türk Siyasi Hayatı.*

ABSTRACT

In this study, a voter profile evaluation will be made based on the vote rates of the parties and their positioning within the scope of the parliamentary general elections held in the 100th Anniversary of the Republic. It will be tried to examine the views and values that the voters generally support through the ideological line in which the parties to which the voters voted position themselves. Especially as a result of alliances, the fact that there are no threshold problems, regardless of the vote rates of the parties in the alliance, provides a clearer appearance of the political spectrum. As a result of this study, it has been tried to reveal the distribution ratios of the voters on the political spectrum within the scope of the 2023 parliamentary elections.

Keywords: *Ideology, Political Science, Turkish Political Life, Voter Behaviour*

¹ Bu makale 26-28 Ekim 2023 tarihleri arasında Kırıkkale'de düzenlenen 23. Uluslararası Kamu Yönetimi Forumu'nda (KAYFOR23) aynı başlıkla sunulan ve özeti KAYFOR23 bildiri özet kitabında yer alan bildirinin tam metin hâlidir.

* Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, firat.demirkol@nisantasi.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-0887- 0898

GİRİŞ

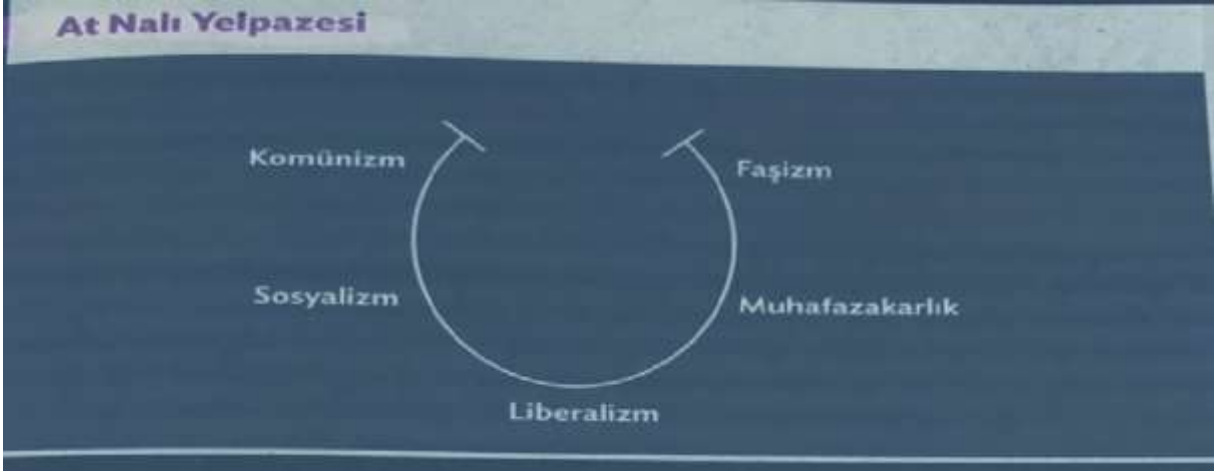
Seçmenler üzerindeki ideolojik ayrışma ve kutuplaşma ideolojilerin devamlılığı için önemli avantaj sağlamaktadır. Toplum içerisinde bulunan ideolojik kamplaşma eğilimi seçmenlerin davranış kalıplarını ve siyasi tercihlerini doğrudan etkilemektedir. Bu durumda seçimleri kazanmak için optimum oy sayısına ulaşmış olan siyasi gruplar bu kamplaşmanın yumuşamasını istememekte ve mevcut durumunu korumaya çalışarak hareket etmektedir. Ancak her ne kadar bu ideolojik kamplaşmanın devamı siyasi rekabet açısından önemli olsa da siyasetçiler ve bireyler genel olarak ideolojik davrandıklarını dile getirmekten ya da bunu kabul etmekten uzakta bir tutum sergilemektedirler. Bireylerin ve grupların davranışlarının ideolojik olmadığını kanıtlama çabaları ya da bunu dile getirmekten uzak durmalarının başlıca nedenlerinden birisi ideolojilerin kendi içerisinde dogmaları olması ve objektiflikten uzak değerlendirmelere yer vermesidir.

Türk siyasi hayatına bakıldığında ideolojik tartışmalar hep gündemde olmuş ve seçmen tercihlerini doğrudan etkilemiştir. Belirli toplumsal değerler üzerinden toplumdaki kamplaşma özellikle seçim dönemlerinde yoğun bir biçimde ön plana çıkmıştır. Bu doğrultuda seçmenin ideolojik kamplara ayrıldığı ve siyasi tercihlerini bu doğrultuda ortaya koyduğu kabul edilmektedir. İdeolojiler ile ilgili tanımlara bakıldığında rasyonel değerler üzerinden ideolojiler kabul edilmekte ve bazı fikir hareketleri bu kapsamda yeterli nitelikleri taşımadığı gerekçesi ile ideoloji olarak kabul edilmemektedir. İdeolojiler; eylem yönelimli fikirler kümesi, yönetici sınıfın fikirleri, sınıflar ve sosyal çıkarları dışı vuran siyasi fikirler, bir siyasi sistemi veya rejimi meşrulaştırmak üzere, resmi olarak ayrıcalık verilmiş fikirler kümesi ve hakikat tekeli iddiasındaki her şeyi kapsayan siyasi öğreti gibi somut bazı kavramlar üzerinden açıklanmaktadır (Heywood, 2013, s. 25). Siyasi ideolojiler ile ilgili olarak en önemli beklenti toplumdaki sorunlara yönelik olarak farklı bir çözüm önerisi ortaya koyması ve bu noktada bir yol haritası belirlemesidir. Dolayısı ile ideoloji kavramı oldukça rasyonel bir zemine oturmakta ya da oturtulmaya çalışılmaktadır (Demirkol, 2023, s. 18-19). Ancak bireylerin ideolojilerin peşinde koşmasının ve siyasi davranışlarını ideolojilere göre şekillendirmesinin başlıca nedenlerinden birisi değerler kümesidir. Bu doğrultuda ideolojiler etkileyici söylemler, sloganlar, marşlar, flamalar, mitler, semboller ve idealler gibi aslında gerçek olmayan ya da soyut olarak duygulara hitap eden kavramlar üzerinden kendisini var etmektedir. Bu kavramlar ve yaklaşımlar her ne kadar ideolojik yaklaşımın neredeyse bir suçlama olarak kabul edildiği ve ‘hizmet siyasetinin’ ön plana çıkarılmaya çalışıldığı Türk siyasetinde de kendisine fazlasıyla yer bulmaktadır. Seçmenler inançlarına, mezheplerine, etnik kökenlerine ve kısacası değer dünyalarına göre siyasi tercihlerini kullanmakta ve neredeyse katılmış bir siyasi tavır geliştirmektedir. Bu durum toplumun büyük kesiminin kemikleşmiş bir ideolojik tavır aldığına yönelik algıyı güçlendirmektedir.

Siyasal ideolojiler modern kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak son yüzyıllarda zamanın hızlı akmasıyla birlikte kısa bir süre içerisinde klasik ve modern ideolojiler olarak ikiye ayrılarak analiz edilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda liberalizm, muhafazakarlık ve sosyalizm (komünizm) klasik ideolojiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak zaman içerisinde bir kısmı bu ideolojilerin türevi ya da alternatifi olacak şekilde yeni ihtiyaçlara yönelik yeni bakış açıları ortaya çıkmıştır. Bu ideolojilerin yenilenmiş halleri olan neo-muhafazakarlık, neo-markisizm ve neo-liberalizmin dışında farklı isimlerle yaklaşımlar ortaya konulmuştur (Örs, 2015, s. 38-42). Komünizm ve sosyalizm birbirinden ayrı fraksiyonlar haline dönüşmüş (Marx & Engels, 2020, s.

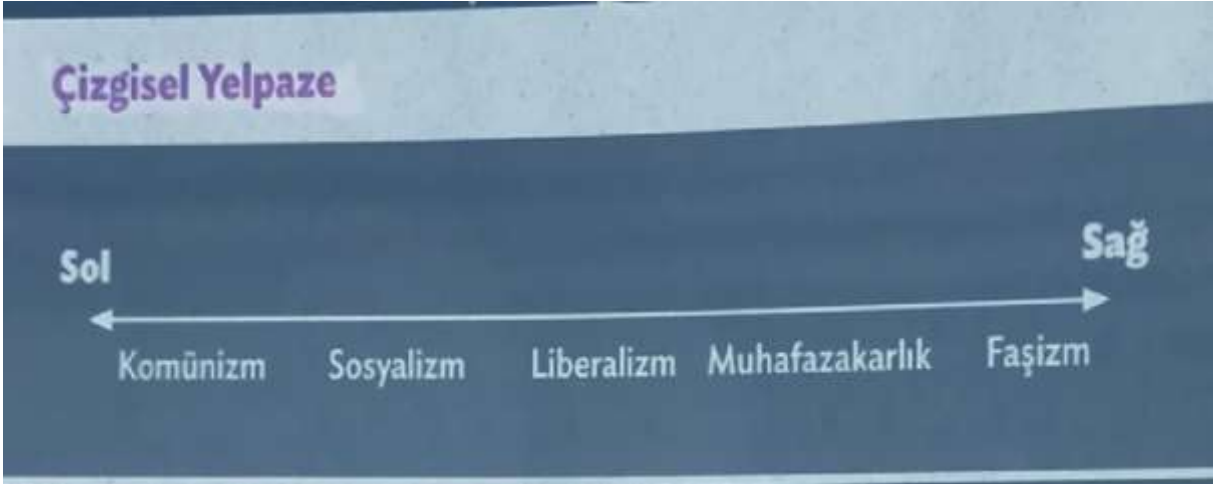
128), bunun yanında milliyetçilik ve daha katı fraksiyonu olan faşizm ön plana çıkmıştır (Anderson, 2017, s. 159-162). Daha yakın dönemlerde özellikle neo-marksizm içerisinde kabul edilen feminizm, ekolojizm gibi yeni akımlar siyasi arenada kendilerine yer bulma çabası içerisinde bulunmaktadır (Heywood, 2013, s. 39). Ortaya çıkan farklı ideolojilerle beraber ideolojilerin birbirlerine göre konumları da önem kazanmaya başlamıştır. Bu noktada at nalı ve çizgisel yelpaze karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 1. At Nalı Yelpazesi

Kaynak: (Heywood, 2013, s. 39)

Şekil 2. Çizgisel Yelpaze

Kaynak: (Heywood, 2013, s. 39)

İdeolojilere ilişkin olarak yukarıda belirtilen yaklaşımlar, en uç noktada bulunan ve birbirlerinden çok farklı hatta zıt olduğu düşünülen ideolojilerin bazı bakış açıları ve noktalarda birbirlerine yakın söylemler ortaya koyduklarını ve birbirlerine yaklaştıklarını ortaya koymaktadır. İdeolojiler arasındaki ayrımı ortaya koyan yelpazeler sağ ve sol kavramları üzerinden ideolojileri konumlandırmakta ve değerler silsilesi üzerinden olay ve olgulara yaklaşımlarını ortaya koymaktadır. Bir süre sonra bu konumlandırma, kalıplaşmış düşünce sistemleri içerisinde

davranışların ortaya çıkmasını ve bu davranış kalıplarının neredeyse inanca dönüşen değerler kümesini ortaya çıkarmıştır. Sağ-sol ayırımı, Fransız Devrimi zamanında oluşturulan Meclis'in ilk toplantısındaki oturma düzeni neticesinde ortaya çıkmıştır. Kral taraftarı olan aristokrat ve ruhban sınıfı kürsünün sağına, burjuva sınıfını destekleyenler ise kürsünün soluna oturmuştur. Bu oturma daha sonra yapılan toplantılarda da devam etmiş ve zaman içerisinde siyasi ayrımın tanımlama aracı haline dönüşmüştür. Bir süre sonra Meclis içerisinde kurulan partilerinde kendilerini bu şekilde tanımlamaya başlaması ile sağ ve sol kavramları Fransa Meclisi'nin dışına çıkararak tüm dünyaya yayılmıştır (Fedayi, 2019, s. 5-7).

Yukarıda belirtildiği şekliyle ideolojiler siyasal davranış kalıpları, kimlikler ve değerler üzerinde oldukça etkilidir ve toplumları anlamak ve açıklamak için kullanılan önemli argümanlardır (Örs, 2015, s. 10-11). Bu kapsamda Türk siyaseti içerisinde de benzer şekilde değerler oluşmuş ve ideolojik kamplaşmanın değer yargıları ön plana çıkmaya başlamıştır. Daha seküler değerler üzerine konumlanan merkez sol ve daha soldaki sosyal demokrat ve sosyalist çizgi toplumun çoğunluğunun desteğine ulaşmakta zorluk yaşamaktadır. Bu durumun temelinde toplumun büyük çoğunluğu tarafından kabul gören muhafazakâr değerler kümesi bulunmaktadır. Genel söylem ve kanı doğrultusunda Türkiye'de sağ siyaset olarak adlandırılan siyasi yelpazenin tarafları büyük çoğunluğu oluştururken sol siyaset olarak adlandırılan kısım ise 'kısıtlı oy potansiyeli' nedeniyle geleneksel muhalefet rolünü almıştır. Ortaya çıkan bu yargı ve toplumda kabul gören değerler kümesi üzerinden seçmen profili tanımlaması yapılmaktadır. Yapılan bu tahlilin devamında partilerin oy potansiyelleri, seçimi kazandıracak optimum oy noktası ve bu noktaya ulaşmanın yolları tahmin edilmeye çalışılmaktadır.

Yukarıda belirtilen çıkarımlar ve bakış açıları doğrultusunda Cumhuriyetin 100. yılında yapılan milletvekili genel seçim sonuçları üzerinden Türk seçmen profilinin siyasi yelpaze üzerindeki konumu ve dağılımı anlaşılmalı ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

1.2023 YILI MİLLETVEKİLİ SEÇİM SONUÇLARININ ANALİZİ

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılı olan 2023 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçişin ardından ikinci kez Cumhurbaşkanlığı seçimi ve milletvekili genel seçimleri için 14 Mayıs tarihinde sandık başına gidilmiştir. Seçim sistemi gereği milletvekili seçimleri tek turlu olarak yapılmaktadır ve meclisteki milletvekili dağılımı 14 Mayıs'ta yapılan seçimlerin ardından belli olmuştur. Ancak Cumhurbaşkanlığı seçimleri herhangi bir adayın salt çoğunluğu sağlayamaması nedeniyle 28 Mayıs'ta düzenlenen en yüksek oyu alan iki adayın yarıştığı ikinci tur sonucunda belirlenmiştir. İlgili çalışma kapsamında sadece milletvekili seçim sonuçları incelenecek olup Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin olarak verilere yer verilmeyecektir.

14 Mayıs'ta gerçekleştirilen milletvekili seçimlerine 24 parti ve 151 bağımsız aday katılmıştır (YSK, Kesin Seçim Sonuçları, 2023). Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) ve Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ilgili seçimde seçim ittifakının yanı sıra liste ittifakı da yaparak farklı partilerin adaylarına kendi listelerinde yer vermiştir. 5819 Sayılı Milletvekili Seçim Kanunu'nun 12/A maddesinde 13.03.2018 tarihinde yapılan değişiklik neticesinde seçim ittifaklarının önu yasal olarak açılmıştır (Milletvekili Seçim Kanunu, 1983). Bu durumun sonucu olarak 14 Mayıs seçimlerinde 13 parti toplam 4 ittifak çatısı altında olmak üzere seçime girmişlerdir. Bu ittifaklar Ak Parti, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Büyük Birlik Partisi (BBP) ve Yeniden Refah Partisi'ni (Yeniden Refah)

kapsayan Cumhuriyet İttifakı, CHP ve İYİ Parti'yi kapsayan Millet İttifakı, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (YSP) ve Türkiye İşçi Partisi'ni (TİP) kapsayan Emek ve Özgürlük İttifakı, Türkiye Komünist Partisi (TKP), Türkiye Komünist Hareketi (TKH) ve Sol Parti'yi kapsayan Sosyalist Güç Birliği İttifakı , Adalet Partisi (AP) ve Zafer Partisi'ni kapsayan Ata İttifakı şeklinde oluşturulmuştur (NTV, 2023). Cumhuriyet İttifakı, Millet İttifakı ve Emek ve Özgürlük İttifakı bileşeni olan partilerin aldıkları oy oranlarının toplamı neticesinde %7'lik seçim barajını geçmeyi başarmış ve Cumhuriyet İttifakı bünyesinde bulunan BBP hariç ilgili ittifaklar dahilindeki tüm partiler mecliste sandalye sahibi olmuştur (Milletvekili Seçim Kanunu, 1983).

Tablo 1. Parti Bazlı Seçim Sonuçları

Parti Adı	Oy Oranı (%)
Adalet ve Kalkınma Partisi	35,62
Cumhuriyet Halk Partisi	25,35
Milliyetçi Hareket Partisi	10,07
İyi Parti	9,69
Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi	8,82
Yeniden Refah Partisi	2,80
Zafer Partisi	2,23
Türkiye İşçi Partisi	1,76
Diğer	3,66

*%1'in altında oy alan partiler diğer kısmında verilmiştir

(YSK, Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Sandıkları Dahil Milletvekili Genel Seçimi Sonucu, 2023)

Milletvekili seçimlerine ilişkin olarak oy oranlarını gösteren sonuçlar yukarıda bulunan Tablo1'de paylaşılmıştır. Gerçekleşen bu oy oranlarına yönelik olarak aşağıdaki şekilde milletvekili dağılımı gerçekleşmiştir.

Tablo 2. Siyasi Partilerin Çıkardıkları Milletvekili ile Bağımsızların Sayısı

Parti Adı	Milletvekili Sayısı
Adalet ve Kalkınma Partisi	268
Cumhuriyet Halk Partisi	169
Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi	61
Milliyetçi Hareket Partisi	50
İyi Parti	43
Yeniden Refah Partisi	5
Türkiye İşçi Partisi	4
Bağımsızlar	0

(YSK, Siyasi Partilerin Çıkardıkları Milletvekili İle Bağımsızların Sayısı, 2023)

Partilerin aldıkları oy oranının mecliste sandalye olarak yansımaları yukarıdaki tabloda detaylı biçimde aktarılmıştır. Bu noktada oy oranlarına paralel olarak ilerleyen bir durum söz konusu iken tek istisnai durum YSP'nin milletvekili sayısında ortaya çıkmıştır. Oy oranında MHP ve İYİ Parti'nin gerisinde kalan YSP milletvekili sayısında ise iki partiden de yüksek sayıda temsiliyet sağlamıştır. 2023 yılı seçim sonuçlarının takip edilen analiz alanlarından birisi de ittifakların durumu olmuştur. Aşağıda bulunan tabloda ittifakların oy oranları ve sahip oldukları milletvekili sayıları paylaşılmıştır.

Tablo 3. İttifakların Oy Oranları ve Milletvekili Sayıları

İttifak Adı	Oy Oranı (%)	Milletvekili Sayısı
Cumhur İttifakı	49,46	323
Millet İttifakı	35,04	212
Emek ve Özgürlük İttifakı	10,58	65
Ata İttifakı	2,43	0
Sosyalist Güç Birliği İttifakı	0,29	0

İttifakların seçim barajı sorununu ortadan kaldırıyor olması %7'nin altında oy alan ve ittifak içerisinde bulunan partiler açısından avantaj sağlamaktadır. Bu noktada örneğin Zafer Partisi 2,2 oy almış olmasına rağmen ülke geneli baraj nedeniyle vekil çıkaramamış ancak TİP ve Yeniden Refah ise yakın oy oranları ile sırasıyla 4 ve 5 vekil çıkarabilmişlerdir.

Bu seçim sürecinde ve sonrasında tartışılan konulardan birisi de seçim ittifaklarının yanında liste ittifakları olmuştur. Ak Parti kendi listesi içerisinde Hür Dava Partisi (Hüdapar) ve Demokratik Sol Parti (DSP) adaylarına, CHP ise kendi listelerinde Gelecek Partisi, Saadet Partisi (SP), Demokrat Parti (DP) ve Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA) adaylarına yer vermiştir. Seçimin ardından bu partilerin adayları listelerinden milletvekili oldukları partilerden ayrılmış ve kendi partilerine geçiş yapmışlardır. İlgili duruma ilişkin son dağılım aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3. 28. Dönem Milletvekili Sandalye Dağılımı

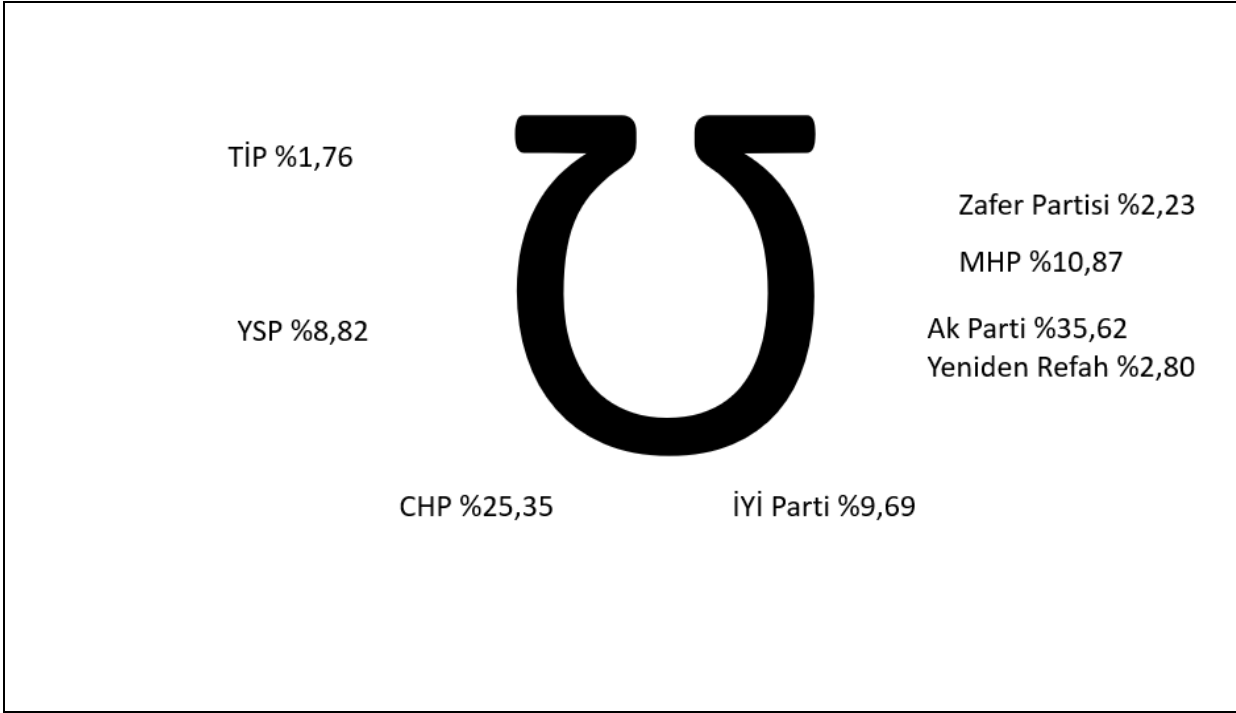
Parti Adı	Milletvekili Sayısı
Adalet ve Kalkınma Partisi	263
Cumhuriyet Halk Partisi	130
Halkların Eşitliği ve Demokrasi Partisi*	57
Milliyetçi Hareket Partisi	50
İyi Parti	44
Saadet Partisi**	20
Demokrasi ve Atılım Partisi	15
Yeniden Refah Partisi	5
Türkiye İşçi Partisi	4
Hür Dava Partisi	4
Demokrat Parti	3
Demokratik Bölgeler Partisi	2
Emek Partisi	2
Demokratik Sol Parti	1
*YSP yaptığı kongrede parti ismini değiştirmiştir.	
** Gelecek Partisi vekilleri (10) grup kurmak için SP çatısı altına geçmiştir.	

(TBMM, 2023)

SONUÇ

Yapılan analiz neticesinde seçmenin oy verme davranışının meclise yansımaları ve oy dağılımı sonucu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda at nalı yelpaze ve çizgisel yelpazeye uygun olarak partilerin ideolojik konumları açısından seçmenin siyasi duruşu ortaya açıklanmaktadır. Partilerin ideolojik olarak konumlandığı ya da kendilerini konumlandığı yerler her ne kadar çeşitli şekillerde tartışma konusu olsa da bu noktada partilerin kendilerini konumlandıkları yer üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır.

Şekil 3. Seçim Sonuçlarına Göre Oy Oranı Dağılımı

Yapılan çalışma sonucunda ilk olarak partilerin seçim neticesinde almış oldukları oy oranları üzerinden at nalı yelpazeye göre seçmenin dağılımı gösterilmiştir. Yelpazede ortaya konulan dağılım neticesinde

Oy oranları:

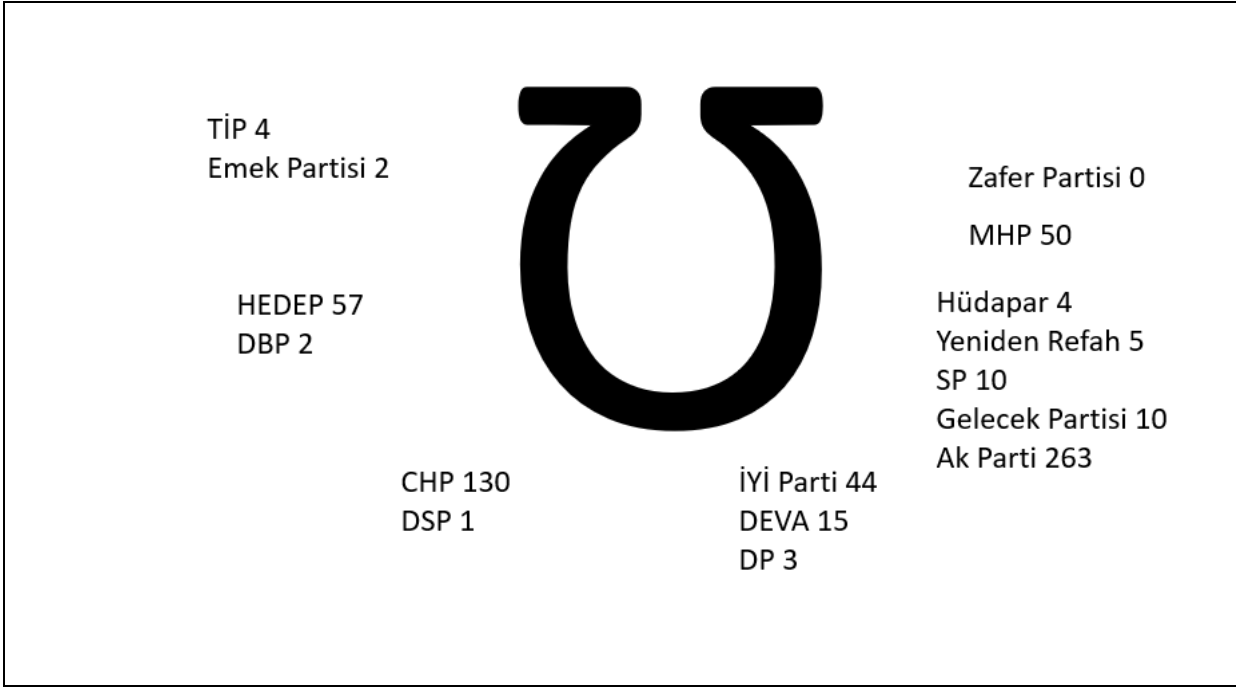
- Komünist: %1,76
- Sosyalist: %8,82
- Sosyal Demokrat: %25,35
- Liberal-Milliyetçi (Merkez Sağ): %9,69
- Muhafazakâr: %38,42
- Milliyetçi ve Aşırı Milliyetçi: %13,10

Toplam Sağ Oy: %61,21

Toplam Sol Oy: %35,93

şeklinde ortaya çıkmıştır. Ancak bu seçim özelinde belirleyici olan ve tartışma konusu haline gelen başka bir hususta seçim ittifakının yanı sıra ortaya konulan liste ittifaklarıdır. Liste ittifakları neticesine ortak liste ile seçime giren partilerin vekilleri seçimin ardından kendi parti çatıları altına geri dönmüşlerdir ve bu durum ideolojik olarak dağılımda farklılıklar meydana getirmiştir.

Şekil 3. Milletvekili Dağılımına Göre Mevcut Durum

Farklı partilerin listelerinden meclise giren vekillerin kendi partilerine dönüş yapmalarından ardından dağılım aşağıdaki şekilde revize olmuştur.

Milletvekili Sayıları:

- Komünist: 6 (%1)
- Sosyalist: 59 (%9,83)
- Sosyal Demokrat: 131 (%21,83)
- Liberal-Milliyetçi (Merkez Sağ): 62 (%10,33)
- Muhafazakar: 292 (%48,66)
- Milliyetçi ve Aşırı Milliyetçi: 50 (%8,33)

Toplam Sağ Oy: % 67,32

Toplam Sol Oy: %32,66

Sonuç olarak ortaya çıkan bu tablo Cumhuriyetin 100. yılında yapılan seçim sonuçları seçmenin %65 civarında yelpazenin sağındaki partilere ve %35 civarında da yelpazenin solunda kalan partilere oy verme eğilimi gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Sağ ve sol siyasi ideolojilerin ortaya çıkış noktasından itibaren kendilerini konumlandıkları değerler kümesi mevcuttur. Bu kapsamda sağ bakış açısı daha muhafazakâr değerler kümesine sahip seçmen davranışını temsil ederken sol bakış açısı ise daha yenilikçi ve değişimci bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Türkiye toplumuna baktığımızda 2023 seçimleri sürecine gelene kadar genel ve yerel seçim tercihlerinde çoğunlukla iktidarı sağ ideolojinin değerlerini savunan partileri vermişlerdir. Bu durum nedeniyle

çalışmanın ilk başında belirtilmiş olan sol oy potansiyelinin kısıtlılığı değerlendirilmesi 2023 yılı seçimlerinde somutlaşmış ve tahmin edildiği şekliyle potansiyel oy görüşü gerçek sonuçlara da yansımıştır. 2023 yılı seçimlerine Cumhuriyet İttifakı klasik bir sağ ittifak şeklinde milliyetçi-muhafazakâr bir çizgide seçmenin karşısına çıkmıştır. İktidar iddiasıyla seçimlere giren Millet İttifakı ise daha karma bir ideolojik yapıda seçmenin kapısını çalmıştır. Her ne kadar Millet İttifakının Cumhurbaşkanı adayını destekliyor olsa da Emek ve Özgürlük İttifakı Partileri ile arada hep mesafe olduğuna dair topluma mesajlar verilmiştir. Bu mesajların verilme nedeni YSP ya da Hedef'in (çalışmanın yayımlandığı tarihte Dem Parti adını almıştır) terör ve terör örgütü ile arasına mesafe koyamamasından kaynaklanmaktadır. Bu durum Cumhuriyet İttifakı tarafından sıklıkla gündeme getirilmiş ve Millet İttifakı içerisinde bulunan milliyetçi-muhafazakâr partiler bu konuda eleştirilmiştir. Millet İttifakının en büyük bileşeni olan CHP oy kısıtlılığı gerçeğini göz önünde bulundurarak hem ittifak içerisinde hem de liste ittifakında sağ ve muhafazakâr partilere görünür bir biçimde yer vermiş ve sağ seçmenden oy devşirmeye çalışmıştır. Ancak seçmen bu noktada tam anlamıyla sağ bir ittifak olan Cumhuriyet İttifakını daha yüksek oranda tercih etmiştir. Özellikle büyükşehirlerde kendisini milliyetçi olarak tanımlayan seçmen daha seküler değerlere yakın olması üzerinden Millet İttifakına oy verme konusunda çok tereddüt yaşamamış ancak İç Anadolu ve Karadeniz gibi bölgelerin milliyetçi seçmeni bu konuda temkinli yaklaşım sergilemiştir.

Yapılan çalışma neticesinde Türk toplumunun seçmen davranışı olarak sağ parti ve sağ ideolojileri desteklediği sonucuna varılmaktadır. Milliyetçi-muhafazakâr değerler ülkenin neredeyse tamamında seçmen davranışını belirleyen unsur olarak ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- Anderson, B. (2017). *Hayali Cemaatler Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Demirkol, F. (2023). *Türkiye'de Siyasi Fikir Hareketleri*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.
- Fedayi, C. (2019). *Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Sağ Siyaset*. Ankara: Kadim Yayınları.
- Heywood, A. (2013). *Siyasi İdeolojiler* (13 b.). Ankara: Felix Kitap.
- Marx, K., & Engels, F. (2020). *Komünist Manifesto*. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Milletvekili Seçim Kanunu. (1983, Haziran 10). T.C. Resmi Gazete. Mayıs 20, 2023 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2839&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> adresinden alındı
- NTV. (2023, Mayıs 10). *14 Mayıs seçimlerinde hangi parti hangi ittifakta yer alıyor?* Haziran 06, 2023 tarihinde [www.ntv.com.tr: https://www.ntv.com.tr/2023-secim/14-mayis-secimlerinde-hangi-parti-hangi-ittifakta-yer-aliyor,rTi2Pw9N1kyoVYv98MC95g](https://www.ntv.com.tr/2023-secim/14-mayis-secimlerinde-hangi-parti-hangi-ittifakta-yer-aliyor,rTi2Pw9N1kyoVYv98MC95g) adresinden alındı
- Örs, H. B. (2015). *19. Yüzyılda 20. Yüzyıla Modern Siyasal İdeolojiler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- TBMM. (2023). *28. Dönem Milletvekili Sandalye Dağılımı*. Ekim 22, 2023 tarihinde www.tbmm.gov.tr/sandalyedagilimi: <https://www.tbmm.gov.tr/sandalyedagilimi> adresinden alındı
- YSK. (2023). *Kesin Seçim Sonuçları*. Temmuz 10, 2023 tarihinde www.ysk.gov.tr: https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/14Mayis2023/KesinSecimSonuclari/ULKE_GENELI_TOPLAMI_MM24.pdf adresinden alındı
- YSK. (2023). *Siyasi Partilerin Çıkardıkları Milletvekili İle Bağımsızların Sayısı*. Haziran 23, 2023 tarihinde www.ysk.gov.tr:

https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/14Mayis2023/KesinSecimSonuclari/SIYASI_PARTILERIN_CIKARDIKLARI_MILLETVEKILI_VE_BAGIMSIZLARIN_SAYISI_MM25.pdf adresinden alındı

YSK. (2023). *Yurt İçi, Yurt Dışı ve Gümrük Sandıkları Dahil Milletvekili Genel Seçimi Sonucu*. Haziran 23, 2023 tarihinde www.ysk.gov.tr: https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/14Mayis2023/KesinSecimSonuclari/ULKE_GENELI_TOPLAMI_MM24.pdf adresinden alındı